

Tānaki Ho Ngaahi Tāpuakí

Fai 'e Alelie Coronel-Camitan
(Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oni)

Na'e hoko 'a e talanoa ko 'eni 'i he 'Otu Motu Filipainí.

"Mano po! Mālō e lelei!" Na'e talaange 'e 'Ākini ki he'ene Kulelimaá 'i he'ene a'u ki 'apí. Na'á ne fakafe'iloaki ange kiate ia 'aki 'ene punou 'o lolomi hifo 'a e tu'anima 'o 'ene kui fefiné ki hono la'é.

Na'e malimali 'a Kulenimā. "Oku tatali atu ho'o tangata'eikí kiate koe mo e iká. Fakavavevave pea 'alu 'o tokoni kiate ia!"

Na'e hoko 'a e tangata'eiki 'a 'Ākini ko ha tokotaha ngāue langa. Na'á ne ngāue mālohi ke ma'u ha pa'anga ma'a honau fāmilí. Ka na'e 'ikai lahi ha'anau pa'anga. Pea taimi 'e ni'ihí na'e 'ikai ma'u ha ngāue 'a Teti. 'I he hoko 'a e me'a ko iá, na'e tokoni'í ia 'e 'Ākini ke ne fakatau atu 'a e tinapá (ika tunu) pea ngaohi pē 'i 'api.

Na'e fa'o 'e 'Ākini mo Teti 'a e 'ū puha tinapá 'i ha kato pea 'ave ia ki tu'a.

Na'e talaange 'e Teti, "Mālō si'o tokoni mai kiate aú! 'Oku ou 'amanaki 'e fe'unga 'a e me'a 'okú ta fakatau atú ke ma'u ai ha pa'anga fe'unga ke totongi 'aki ha me'alele ke tau heka ai ki he lotú 'i he uiké ni."

Na'e nofo 'a e fāmilí 'o 'Ākini 'i ha ki'i kolo si'isi'i ofi ki he ngoue laisé mo ha anovai 'oku mo'ui ai 'a e iká. Ko ia pē, Teti, Kulenimā mo hono tuofefine lahi. Na'a nau mama'o 'aupito mei he falelotú. Ke a'u ki he lotú, na'e pau ke nau totongi ha me'alele ve'etolu (ko ha motopaiki mo ha kā 'i he tafa'akí kae

Na'e talaange 'e Teti, "Oku ou 'amanaki pē 'e fe'unga 'a e me'a na'a tau fakatau atú ke ma'u ha pa'anga fe'unga ke totongi 'aki ha me'alele ke tau heka ai ki he lotú 'i he uiké ni."

va'e pē 'e tolu) ke nau heka ai. Kapau na'e 'ikai ke 'i ai ha'anau pa'anga, na'e pau ke nau lue lalo 'i ha houa 'e ua.

Na'e pehē ange 'e 'Ākini, "Oku ou tui 'e tokoni'í kitaua 'e he Tamai Hēvaní. Ta 'alu!"

'Uluakí, na'á na ō ki he fale 'o honau kaungā'api ko 'Alingi Nená. Na'á ne fakatau ma'u pē ha tinapa meiate kinaua.

"Mālō 'etau ma'u ki he ho'ataá ni!" Ko e lea ange ia 'a 'Ākiní.

Na'e fakaava 'e 'Alingi Nena 'a e matapaá kiate kinaua. Na'á ne malimali mo pehē ange, "'Oiaue, 'oku 'i heni hoku ongo kaungāme'a 'oku ou sai'ia taha ai!" Na'á ne 'oange ha pa'anga kia Teti, pea na'á ne 'oange ki ai ha kofukofu tinapa 'e ua.

"Fakamālō atu 'i ho'o fakatau meiate kimauá!" Ko e lea ange ia 'a 'Ākiní. "'Oku hounga 'aupito ia [kiate kimaua]."

Na'e foki mai 'a 'Ākini mo Teti ki he halá.

"Tinapa! Tinapa! Tinapa ifo!" Ko e uingaki ia 'a 'Ākiní. Na'e tokolahi ange 'a e kakai na'a nau fakatau 'a e iká meiate kinauá.

Na'e vela 'aupito 'a tu'a, ka na'e 'ikai tokanga ki ai 'a 'Ākini ia. Na'á ne hiva'í mo Teti 'a e "Tānaki Ho Ngaahi Tāpuakí"* 'i he'ena lué. Na'e hoko 'a e 'aho kotoa pē ko ha tāpuaki kiate kinaua!

Na'e hoko atu pē 'ena hiva' mo e fakatau atú. Na'e 'ikai ke mei fakatokanga'í 'e 'Ākini 'a e 'ikai ha me'a 'i he'ena kató.

"Sio, Teti! Kuo 'osi kotoa 'a e iká he'eta fakatau atu!" Ko e lea ange ia 'a 'Ākiní.

Na'e malimali 'a Teti. "'Io, ko ha tāpuaki ia."

Na'e fiefia 'a 'Ākini 'i he'ena fakatau atu ha fu'u tinapa lahi pehē. 'E tokoni ia ke totongi 'aki ha ni'ihí 'o honau ngaahi mo'uá, pea na'e 'i ai pē 'a e pa'anga fe'unga ki he'enau 'alu ki he lotú 'i he Sāpaté!

Ka ko e 'apongipongí ko e Tokonaki, pea ko e taimi ia na'á na tokoni ai ki hono fakama'a 'o e 'api siasí. Ko ia ai 'i he pongipongi hono hokó, na'e 'ā hake 'a 'Ākini mo Teti ke kamata 'ena lue lōloa ki he 'api siasí. Na'á na lue ma'u pē kae tuku 'a e pa'angá ki he Sāpaté.

Na'e fehu'í ange 'e Kulenimā kimu'a pea na mavahé, "Me'a ní 'oku 'ikai ke mo hela'ia 'i hono fakama'a homou 'api siasí 'i he Tokonaki kotoa pē?"

Na'e hili atu 'e Teti hono nima 'e taha 'i he uma 'o Kulelimaá. "Ko hono fakama'a 'o e 'api siasí ko e founga ia 'e taha 'oku tau tauhi ai ki he 'Eikí."

Na'e kamokamo pē 'a 'Ākini. "'Oku tau ma'u ha ngaahi tāpuaki 'i hono fakama'a 'a e 'api siasí. 'Oku tokoni 'a e Tamai Hēvaní ki he'etau tinapá ke fakatau atu koe'uhí ke tau lava 'o fakatau mai ha me'akai!"

Lolotonga 'ena lué, na'e hiva'í 'e 'Ākini mo Teti ha ngaahi himi lahi ange. Na'á na ngāue mālohi leva ke fakama'a 'a e 'api siasí. Na'e holoholo'í 'e 'Ākini 'a e efú mei he ngaahi matapā sio'atá mo e 'ū seá kotoa. Na'e tafi mo mopi 'e Teti 'a e falikí.

'I he taimi na'e 'osi ai 'a e ngāue, na'e vahevahe 'e he pīsopé 'a e *pandesal* (fanga ki'i fo'i mā melie fuopotopoto) mo e tokotaha kotoa pē na'e tokoní. Na'e malimali lahi 'a 'Ākini mo kai 'ene ki'i me'akai ma'ama'a. Ko ha lue lōloa ia ki 'api, ka na'á ne ongo'í fiefia mo hounga'ia 'i hono lotó. Ko e taimi te nau foki mai ai ki he lotú 'apongipongí, 'e ma'a 'a e falé ke nau fiefia ai mo manatu'í 'e he taha kotoa 'a Sīsū Kalaisi. Na'á ne fiefia 'i he'ene lava 'o tokoní. ●

* *Ngaahi Himi*, fika 148